

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/12/2024
Identifikačné číslo spisu:	7716216057
Dátum vydania rozhodnutia:	23.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7716216057.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Eriky Zajacovej, v spore žalobcu: Inprega, a.s., Karpatské námestie 10A, Bratislava, IČO: 47 811 498, zastúpený: JUDr. Martin Kostrej, advokát, Cyrila a Metoda 3, Michalovce, proti žalovanému: Košický samosprávny kraj, Námestie Maratónu mieru 1, Košice, IČO: 35 541 016, o zaplatenie 11.839,80 eura s prísl., ktorý sa viedol na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 5C/246/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 10. mája 2023 sp. zn. 11Co/32/2022 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce rozsudkom č. k. 5C/246/2016-471 z 29. novembra 2021 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 706,21 eura spolu s 5,05 % ročnými úrokmi z omeškania od 7. novembra 2016 do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku, zamietol žalobu v prevyšujúcej časti a priznal žalovanému proti žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 88 %, o výške ktorej bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

1.1. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal proti žalovanému zaplatenia sumy 11.839,80 eura s úrokmi z omeškania vo výške 5,05 % ročne od doručenia žaloby žalovanému do zaplatenia. Skutkovým základom takto uplatneného nároku bolo v podstatnom tvrdenie žalobcu, že žalovaný užíva nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území Z., zapísané na LV č. XXXX ako parc. č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 397 m² (vo vlastníctve žalobcu) a na LV č. XXXX ako parc. č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 243 m² a parc. č. XXXX - orná pôda o výmere 481 m², na LV č. XXXX ako parc. č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 254 m² a parc. č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 245 m² a na LV č. XXXX ako parc. č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 197 m² (ostatné nehnuteľnosti vo vlastníctve P. R. E., bytom E., Z.), v prírode predstavujúce pozemky, na ktorých sú sčasti vybudované pozemné komunikácie vo vlastníctve žalovaného (§ 3d zák. č. 135/1961 Zb.), bez primeraného plnenia spočívajúceho v primeranej

náhrade za ich užívanie, resp. v povinnosti strieť zákonné vecné bremeno držby a užívania pozemkov v zmysle § 4 zák. č. 66/2009 Z. z. Žalobca svoju vecnú legitímáciu vo vzťahu k vyššie opísaným nehnuteľnostiam vo vlastníctve P. R. E. preukazoval zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 26. júna 2016, na základe ktorej P. R. E. ako postupca postúpil žalobcovi ako postupníkovi „pohľadávku vo výške 6,50 eur/m² ročne, t. j. vo výške 27.690,- eur za výmeru 1.420 m² voči žalovanému titulom nezaplatenej náhrady za užívanie predmetných nehnuteľností za obdobie od 25.06.2013 do 25.06.2016". Žalobca svoj nárok kvantifikoval v nadväznosti na trhovú cenu nájmu obdobných pozemkov v rokoch 2013 - 2016.

1.2. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku vyšiel zo skutkových tvrdení strán, pričom na takto ustálený skutkový stav aplikoval ustanovenia § 2 až § 4 zák. č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 151n, § 151o a § 151p Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., z ktorých po posúdení otázky vecnej legitímácie strán a skonštatovaní nespornosti výmery častí predmetných pozemkov, na ktorých sa nachádza stavba - cestná komunikácia II. triedy vo vlastníctve žalovaného, vyvodil záver o čiastočnej dôvodnosti žaloby. Pri určovaní charakteru a výšky náhrady za zákonné vecné bremeno podľa zák. č. 66/2009 Z. z. vychádzal zo záväzného právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v skoršom zrušujúcom uznesení v tejto veci a zo záveru nariadeného znaleckého dokazovania, podľa ktorého je všeobecná hodnota opakovanej náhrady za zákonné vecné bremeno podľa ust. § 4 zák. č. 66/2009 Z. z. za žalované obdobie stanovená vo výške 706,21 eura. Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil s poukazom na ust. § 255 ods. 2 CSP pomerným procesným úspechom strán v spore.

2.1. Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 10. mája 2023 sp. zn. 11Co/32/2022 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi uvedenými v rozsudku súdu prvej inštancie a v podrobnostiach naň poukázal.

2.2. V odôvodnení rozsudku vo vzťahu k odvolaniu žalobcu proti zamietajúcemu výroku rozsudku okresného súdu uviedol, že predmetom odvolacieho prieskumu v tejto časti bola správnosť právneho posúdenia otázky výšky náhrady za dotknuté vecné bremená, ktorú odvodzoval od výšky obvyklého nájomného za užívanie porovnateľných pozemkov.

2.3. Skonštatoval, že v preskúmvanej veci sporné pozemky už v minulosti boli zastavané cestnou komunikáciou, pričom k ich zaťaženiu vecným bremenom došlo až nadobudnutím účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z., teda od 1. júla 2009. Až účinnosťou tohto zákona sa vlastník stavby stal oprávneným užívateľom pozemkov, čo vylučuje možnosť domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia za jeho užívanie. Vyslovil, že vlastníčkovi pozemku náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva patrí v zmysle ochrany základných práv a slobôd a teda základného práva vlastníť a užívať majetok, pričom finančná náhrada za vznik vecného bremena v danom prípade je opakujúcou sa náhradou.

2.4. Pokiaľ ide o otázku výšky primeranej náhrady v prípade užívania cudzieho pozemku, keď rozsah plnenia nie je stanovený právnym predpisom, odvolací súd podporne poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/8/2009 z 13. novembra 2009, ktorý vyjadril rozsah náhrady sumou, ktorú by obvykle bolo nevyhnutné vynaložiť v danom mieste a čase za porovnateľné užívanie veci, s prihliadnutím na účel a spôsob užívania a na druh právneho dôvodu, ktorým sa spravidla právo užívania veci vzhľadom na jeho rozsah a spôsob zakladá s tým, že najčastejšie ide o nájomnú zmluvu. Zároveň doplnil, že až pri absencii zodpovedajúcich podkladov môže súd vychádzať aj z výšky náhrad v iných prípadoch.

2.5. Odvolací súd uviedol, že obsahom právneho vzťahu strán je držba a užívanie pozemku pod stavbou vo vlastníctve žalovaného, ktoré právo má v zákone inštitucionálnu podobu vecného bremena (teda nejde o nájom). Určenie výšky náhrady musí vychádzať zo sumy, ktorú by oprávnený z vecného bremena zaplatil pri „bežnom chode veci“, determinovanej proporionalitou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu.

2.6. K odvolacím námietkam k postupu súdu pri hodnotení znaleckých posudkov uviedol, že súd prvej inštancie v bodoch 43. až 45. napadnutého rozsudku vysvetlil, akými úvahami sa riadil pri hodnotení jednotlivých znaleckých posudkov, s ktorými sa plne stotožnil. Zdôraznil, že v prejednávanej veci je zrejmé, že súkromný znalecký posudok predložený žalobcom bol vypracovaný za účelom stanovenia všeobecnej hodnoty predmetných nehnuteľností „pre právny úkon uzatvorenia nájomnej zmluvy“, a teda

je (vzhľadom na právne posúdenie veci súdom) nepoužiteľným v konaní. Znalecký posudok znalca Ing. Vladimíra Závackého č. 27/2020 zo dňa 22. februára 2021 vyhodnotil odvolací súd za presvedčivý a splňajúci zákonom vyžadované kritériá. Považoval ho za úplný vo vzťahu k zadaniu, súladný s ostatnými vykonanými dôkazmi a právnym posúdením veci súdom, s logicky odôvodneným znaleckým nálezhom obsahujúcim zdôvodnenie nepoužiteľnosti súkromných znaleckých posudkov strán v spore, v ktorých znalci použili podklady a postupy pre komerčný charakter využitia pozemkov pri použití porovnávacej metódy ako aj metódy polohovej diferenciácie, čo je v rozpore s proporionalitou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu (teda zákonom č. 66/2009 Z. z.), ako aj funkčným využitím predmetných pozemkov, na ktorých sa nachádza cestná komunikácia, ktoré v tejto podobe stanovuje aj územný plán mesta Michalovce.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, prípustnosť ktorého odôvodnil poukazom na § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolateľ namietal, že rozhodnutie nedáva odpovede na zásadné právne otázky nastolené v odvolaní, z ktorých sa odvíja základ a výška nároku, čo ho robí hrubo arbitrárnym, nepreskúmateľným a v konečnom dôsledku nezákonným. Odvolací súd ich síce v bode 4. odôvodnenia rozhodnutia vymenúva, v ďalšej časti odôvodnenia však k nim nezaujíma žiaden postoj. Jedná sa predovšetkým o otázku: - nemožnosti obmedzenia vlastníckeho práva priamo zo zákona v zmysle čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, - nemožnosti znehodnotenia (zníženia hodnoty) pozemku stavbou na ňom postavenej, - odôvodnenia výšky nájomného len podľa súdnoznaleckého posudku, a nie i vo vzťahu k ostatným vykonaným dôkazom, predovšetkým znaleckým posudkom a kúpny a nájomným zmluvám. Nesúhlasil s postupom odvolacieho súdu, ktorý vychádzal z hodnoty predmetných pozemkov určených podľa posudku znalca Závackého, ktorý sa však odvíjal len z cien iných obdobných zastavaných pozemkov pozemnými komunikáciami, teda len z účelu využitia jedného druhu stavby - cesty. Odvolací súd, ani prvoinštančný, nevyhodnotil predložené kúpne a nájomné zmluvy k pozemkom, podľa ktorých na menej výhodných a okrajových častiach mesta hodnota 1 m² pozemku predstavovala 76 eur, resp. hodnota nájomného v najvzdialenejšej časti mesta 3,68 eur/m²/ročne. Súdny na tieto dôkazy a argumenty nereagovali, čo považoval za porušenie § 191 CSP v hodnotení dôkazov v ich vzájomnej súvislosti. Mal za to, že súd uvedeným nesprávnym procesným postupom zasiahol do jeho práva na spravodlivý proces. Ďalej namietal, že pozemok a stavba na ňom postavená sú v rovnoprávnom postavení. Stavba teda nedeterminuje hodnotu pozemku. Jedná sa pritom o fundamentálne pravidlo vyplývajúce zo zákona (§ 120 ods. 2 OZ), z ktorého je potrebné vyvodiť záver, že ani účel využitia stavby, resp. druh stavby, nemôže určovať (znižovať) hodnotu pozemku, lebo účel využitia stavby je vlastnosť stavby. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/8/2009 a 1Cdo/91/2010, s ktorými je napadnuté rozhodnutie v rozpore.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP

6. Dovolateľ považoval rozhodnutie odvolacieho súdu za svojvoľné a arbitrárne, pretože pri určení výšky nároku za pozemky zastavané stavbou - cestnou komunikáciou, vychádzal z hodnoty predmetných pozemkov určených podľa posudku znalca Závackého, ktorý sa však odvíjal len z cien iných obdobných zastavaných pozemkov pozemnými komunikáciami, teda len z účelu využitia jedného druhu stavby - cesty, a neprihliadol na kúpne a nájomné zmluvy k pozemkom, podľa ktorých na menej výhodných a okrajových častiach mesta hodnota 1 m² pozemku, resp. hodnota nájomného v najvzdialenejšej časti, bola vyššia. Vyjadril nesúhlas so skutkovými a právnymi závermi konajúcich súdov z dôvodu, že podľa neho sa tieto závery nezhodujú s vykonanými dôkazmi a boli nesprávne právne posúdené, v rozpore s ústavou a zákonom (§ 120 ods. 2 OZ) a judikatúrou najvyšších súdnych autorít. Dovolací súd preto, vychádzajúc z obsahu dovolania, skúmal existenciu tzv. vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Ak totiž dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho

súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia) neznamená len splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), teda takého práva strany sporu na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu.

7. Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 zo dňa 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne, ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

8. Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Oba súdy v základnom konaní dospeli k záveru, že vlastníkom pozemku náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom patrí. Určenie výšky náhrady musí vychádzať zo sumy, ktorú by oprávnený z vecného bremena zaplatil pri „bežnom chode veci“, determinovanej proporционаlitou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu. Z troch znaleckých posudkov len Znalecký posudok znalca Ing. Vladimíra Závackého č. 27/2020 zo dňa 22. februára 2021 považoval dovolací súd za úplný vo vzťahu k zadaniu, súladný s ostatnými vykonanými dôkazmi a právnym posúdením veci súdom, zohľadňujúci hodnotu vlastníckeho práva a hodnotu verejného záujmu, ktorý upravuje aj zákon č. 66/2009 Z. z., ako aj funkčné využitie predmetných pozemkov, na ktorých sa nachádza cestná komunikácia, ktoré v tejto podobe stanovuje aj územný plán mesta Michalovce. Z odôvodnení oboch rozhodnutí sú zrejmé právne úvahy odvolacieho i prvoinštancného súdu, ktoré viedli k prijatiu konečného záveru v prejednávanom spore. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, pričom to rozhodne nie je tento prípad. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje dovolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

9. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania bola aj ďalšia dovolacia námietka žalobcu, ktorá mala spočívať v tom, že súdy oboch inštancií nesprávne vyhodnotili vykonané dôkazy, najmä s akcentom na

znalecký posudok ním v konaní predložený.

10. V súvislosti s uvedenou námietkou dovolateľa treba zdôrazniť, že dovolaním nie je zásadne možné úspešne napadnúť hodnotenie dôkazov. Napadnúť možno len výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, pričom nesprávnosť hodnotenia dôkazov, ako to vyplýva zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, možno vyvodzovať len zo spôsobu, ako k výsledku súd dospel. Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané sudy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové sudy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd uvádza, že tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

11. V posudzovanej veci z rozhodnutia odvolacieho súdu (rovnako aj súdu prvej inštancie) je zrejмый jeho myšlienkový postup pri hodnotení dôkazov, výsledkom ktorého bol určujúci skutkový záver, podľa ktorého výška náhrady za vecné bremeno sa odvíja od sumy, ktorú by oprávnený z vecného bremena zaplatil pri bežnom chode vecí s prihliadnutím na verejný záujem, ktorý vecné bremeno (v danom prípade verejná komunikácia) nepochybne predstavuje. Podľa názoru odvolacieho súdu spôsob, akým odvolací súd dospel k tomuto rozhodujúcemu skutkovému zisteniu, zodpovedá ustanoveniu § 191 CSP v spojení s ustanovením § 185 CSP. Úvahy, ktorými sa v rámci hodnotenia dôkazov riadil, sú v súlade so zásadami formálnej logiky, pričom výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť nimi zistené.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

12. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania v danej veci aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolateľ tvrdil, že otázkou, od posúdenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, bola otázka výšky náhrady za dotknuté vecné bremená, ktorú odvodzoval od výšky obvyklého nájomného za užívanie porovnateľných pozemkov.

13. Najvyšší súd SR ako súd dovolací vo veci sp. zn. 5Cdo/175/2019 (uznesenie z 27. apríla 2022), riešil niektoré otázky výkladu zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky.

13.1. Primárne riešil otázky, či vlastníkov pozemku pod stavbou, ktorá je povolená podľa platných právnych predpisov a prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok, vzniká nárok na náhradu za vecné bremeno vzniknuté podľa § 4 zák. č. 66/2009 Z. z. a v kladnom prípade, či je táto náhrada vo forme opakujúceho sa alebo jednorazového plnenia. Skonštatoval, že táto otázka bola už riešená vo viacerých rozhodnutiach odvolacieho súdu (sp. zn. 7Cdo/49/2023, 2Cdo/194/2018, 1Cdo/99/2019), pričom súdna prax odvolacieho súdu sa ustálila v názore, že nárok na náhradu za vecné

bremeno vzniknuté zo zákona patrí a táto náhrada je jednorazová a patrí iba tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona (pričom tieto rozhodnutia prešli aj testom ústavnosti). Keďže dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania, nemohol k týmto rozhodnutiam prihliadnuť v danej veci.

13.2. V tomto rozhodnutí riešil následne otázku, či výška tejto náhrady má zodpovedať výške bezdôvodného obohatenia rovnajúcej sa obvyklému nájomnému za prenájom porovnateľných pozemkov. Dovolací súd v tejto veci vyslovil, že tým, že zákonodarca vznikom zákonného vecného bremena legalizoval v § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z. z. užívanie pozemkov, na ktorých sa nachádzajú stavby vymedzené v § 1 ods. 1, 2 zák. č. 66/2009 Z. z., užívanie pozemku žalobcu žalovaným teda nadobudlo právny základ a nedochádza k jeho užívaniu bez právneho dôvodu, kedy by bol daný zákonný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia rovnajúceho sa obvyklému nájomnému za prenájom porovnateľných pozemkov.

13.3. Ak v danej veci súdy v základnom konaní pri určení výšky náhrady vychádzali zo sumy, ktorú by oprávnený z vecného bremena zaplatil pri „bežnom chode veci“, determinovanej proporčionalitou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu, dovolací súd konštatuje, že sa neodklonili od ustálenej praxe dovolacieho súdu.

14. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že pokiaľ dovolateľ poukazoval na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/8/2009 a 1Cdo/91/2010, tieto s problematikou náhrady za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z. z. § 4 ani nesúvisia. Vo veci sp. zn. 5Cdo/8/2009 bola riešená náhrada za užívania pozemku zastavaného stavbou za obdobie pred účinnosťou vyššie uvedeného zákona, teda išlo o užívanie zastavaného pozemku vlastníkom stavby bez právneho dôvodu, keďže právo zákonného vecného bremena vzniklo až 1. júla 2009. Vo veci sp. zn. 1Cdo/91/2010 bola predmetom sporu náhrada za užívanie pozemku vlastníčkou stavby (fyzickou osobou) bez právneho dôvodu, pričom nešlo o verejný záujem.

15. Dovolací súd preto konštatuje, že ani dovolací dôvod, ktorý dovolateľ uplatnil podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je daný.

16. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie je vzhľadom na uvedené nedôvodné, a preto ho ako celok zamietol (§ 448 CSP).

17. Úspešnému žalovanému súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania pretože mu v dovolacom konaní žiadne nevznikli.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.